

OFFICIËLE INWIJDING
GODSHUIS

GODERICKX CONVENT
MOERSTRAAT 7 & 9 - 8000 BRUGGE

OFFICIËLE INWIJDING
GODSHUIS GODERICKX CONVENT

MOERSTRAAT 7 & 9 - 8000 BRUGGE

26 MAART 2009 - I I U.

Speech voorzitter

Geachte genodigden,

Op een rustige plaats als dit, past het om wat geschiedenis te brengen over het complex:

Het godshuis "Goderickx Convent" werd in 1383 gesticht in de Geerwijnstraat door M. Rym.

Begin 17de eeuw werden belangrijke verbouwingen doorgevoerd o.l.v. de voogd van het godshuis, F. van (den) Eeckhoudt,

In 1904 was er een restauratie van het portaal en werd een Madonnabeeld van de hand van M. D'Hondt opgesteld;

Tussen 1970-1973 tenslotte komt er een harde restauratie, met samenvoeging van de woningen tot grotere entiteiten door architect Piet Viérin. Dit was meteen één van de eerste echte renovaties van het COO patrimonium.

Het godshuis bleef ook bij deze verbouwing opgedeeld in een aantal te kleine woninkjes, die meestal zeer moeilijk te verhuren bleken bij leegstand.

Met de jaren namen de problemen van tekort aan isolatie, verouderde verwarmingssystemen, vocht, gebrek aan modern sanitair steeds ergere vormen aan.

Uiteindelijk besloot men het complex nogmaals op te waarderen via een ingrijpende restauratie en interne renovatie.

Op juni 2000 al stemde de Raad in met het principe van de verbouwing en 2 jaar later werd Bart Vanooteghem aangesteld als ontwerper.

In 2004 volgde dan het Ministerieel besluit met de erkenning van het project en op 5 mei 2006 werden de ontwerpen goedgekeurd. Twee jaar later pas werd de stedenbouwkundige vergunning afgeleverd en zeven dagen later startte aannemer Calleeuw-Blieck met de werken.

In dit project is er enorm veel aandacht gegaan naar een uiterst kwalitatieve restauratie van dit godshuiscomplex.

En het dient gezegd: het ging soms zeer moeilijk, maar aan de aannemer Calleeuw Blieck komt alle lof toe dat hij alles uit de kast heeft gehaald om aan de strenge eisen van de ontwerper te voldoen.

Meer zelfs: de aannemer brak het zelf met zijn eigen handen stante pede weer af als de kwaliteit die zijn stielmannen leverden, voor hem niet voldoende leek.

Uw aandacht dient vooral te gaan naar de volgende accenten:

- *De kwaliteitsvolle gevelrestauratie en het mooie voegwerk*
- *Zeer mooie dakreconstructie met de unieke recuperatietegelpannen, let daarbij vooral op de kwalitatieve afwerking van de kilgoten;*
- *Het harmonieus inpassen van 2 nieuwe raamopeningen in de eindgevel van het hoofdgebouw, waardoor de leefkwaliteit van beide kangoeroewoningen erg toenam*
- *De restauratie van de balkenlagen met de zeer typerende afwerking.*
- *De zorgvuldige restauratie met behoedzame reiniging van de inkomtopgevel met het Mariabeeld*

Van de oorspronkelijke 7 woningen blijven 3 volwaardige woningen over. De kapel werd in ere hersteld met de originele deur en de gedenksteen.

Op 29.04.2005 besliste de Raad om in dit project één **kangoeroewoning** te voorzien in het hoofdgebouw.

Dak en vloeren werden zorgvuldig geïsoleerd. Er werd een extra binnenraam voorzien voor de raamisolatie. Alle woningen hebben een aangepaste badkamer met lavabokast, inloopdouche met scherm. De keukens zijn zeer volledig uitgerust tot en met een vaatwas toe.

De verwarming wordt gerealiseerd via zeer veilige en milieuvriendelijke condenserende ketels. De woningen hebben op de koer een extra berging.

Ook werd geopteerd voor een *balansventilatie* in alle woningen: gezond wonen betekent immers= ventileren!

De kostprijs bedraagt iets meer dan 460.000 euro, waarvan 230.000 euro subsidies.

Deze realisatie is uitgedacht door architect van Bart Vanooteghem. Armand Schrauwen was projectleider voor het OCMW. De veiligheidscoördinatie werd voorzien door Servic Security.

De ruwbouw werd vakkundig uitgevoerd door de firma Calleeuw-Blieck uit Brugge, de electriciteit door Crombez uit Kortemark en sanitair en verwarming door Instatherm uit St-Kruis.

Kangoeroewonen is een woonvorm die overgewaaid is uit de Scandinavische landen waarbij verschillende generaties in hetzelfde gebouw wonen en elkaar helpen. Het kan gaan om een bejaarde ouder die zelf de gelijkvloerse verdieping betreft waarbij één van de kinderen met het gezin op de bovenverdieping woont.

Maar ook ouderen en jonge gezinnen die geen familie van elkaar zijn komen hiervoor in aanmerking. Voor deze woning zijn we nog op zoek naar een goede match.

Voordeel is dat een ouder en jong gezin samen onder één dak wonen, maar ze hebben elk hun leef- en woonruimte zodat de privacy gerespecteerd blijft. Ze maken onderling wel afspraken over hulpverlening en ondersteuning.

Uit onderzoek is gebleken dat ouderen zich door de zorggarantie veiliger voelen en daardoor minder zorgvraag hebben. Een ander voordeel van de kangoeroewoning is dat behoefte aan en kosten van professionele hulpverlening verminderen doordat een deel van de zorg door mantelzorgers wordt overgenomen.

de centrale boodschap is dus “iets doen voor elkaar”: vuilniszakken buitenzetten, boodschappen doen, babysitten, samen koken, helpen waar kan, via bv. interfoon in noodsituaties hulp vragen,...

Heel belangrijk is het maken van goede en duidelijke afspraken tussen de twee partijen. Naast het afsluiten van de huurovereenkomst zullen beide partijen ook een engagementsverklaring dienen te ondertekenen die van kracht blijft zolang de huurovereenkomst loopt.

Wanneer de oudere toch dient opgenomen te worden in een woon- en zorgcentrum of overlijdt zal het belangrijk zijn om samen met het jongere paar een nieuwe bewoner te vinden.

Ten slotte zou ik graag de steen onthullen die door Pieter Boudens uitgekapt werd.

Daarna heffen we het glas op deze schitterende realisatie.

F. Vandevoorde
Voorzitter.

Het Goderickx Convent, een nieuwe start.

Het Goderickx Convent is een van de oude Brugse godshuisstichtingen. We weten niet zo veel van deze geschiedenis, die gelijklopend is met deze van de andere godshuisbeluiken van Brugge.

Margareta Rym of Ryms, weduwe van Everaart Goderickx, fundeert in 1383 een godshuis voor zeven arme weduwen in de nabijgelegen Geerwijnstraat. Het convent wordt bestuurd door voogden. De vrouwen krijgen een geldelijke steun op voorwaarde dat ze maandelijks een mis bijwonen voor het zieleheil van de stichters. Ook hout en turf wordt hun gegeven.

In 1587-1588 wordt het vervallen beluik verkocht maar verdwijnt niet. Bestaande gebouwen, op de hoek van deze straat en de Moerstraat, worden voor hetzelfde doel aangepast.

In 1634 laat Floris van (den) Eeckhoudt, echtgenoot van Adriana Rym, werken uitvoeren aan het godshuis. Dit is te lezen op de gedenksteen in het godshuiskeppelletje. Het barokke toegangsportaal draagt de wapens van Van (den) Eeckhoudt en zijn vrouw en is eveneens 1634 gedateerd.

Met de Franse bezetting komt het Goderickx Convent onder het beheer van de Commissie van Burgerlijke Godshuizen, voorloper van het OCMW en wordt verder bestemd voor weduwen.

Pas in 1904 kent het godshuis wellicht een eerste herstelling. Het voorportaal zou toen gerestaureerd zijn. Michiel d'Hondt, Brugs kunstenaar, sculpteert de madonna voor de typische beeldnis en herstelt of vernieuwt de wapenschilden.

De entree telt links oorspronkelijk de woning van de gouvernante, de verantwoordelijke voor het godshuis en rechts de vandaag in eer herstelde kleine kapel. Rond de binnentuin liggen de andere huisjes. Een dubbelhuis is met een verdieping hoger opgetrokken.

In 1949 wordt het beluik door de Commissie van Openbare Onderstand gemoderniseerd en uitgebreid met twee wooneenheden. De architect is A. d'Helft (+1986). De sanering gebeurt bijzonder grondig. Heel wat oude fragmenten worden weggebroken. De Brugse Courant van september 1950 schrijft "Het godshuis Goderickx wordt afgebroken, gelukkig om herbouwd te worden". Tekenend voor de restauratieopvattingen van die tijd.

In 1970 wordt geopteerd voor ruimere woningen. Het aantal komt terug op zeven. Piet Vierin wordt als architect aangesteld. Goderickx wordt ditmaal zacht aangepakt met herbruik van het bestaande oude materiaal.

Dertig jaar later wordt het godshuis door het OCMW opnieuw aangepast, ditmaal aan de noden van vandaag. Door architect Bart Vanooteghem is de oude Goderickx stichting grondig gesaneerd en gerestaureerd met heel veel respect voor wat nog restte van het historisch gegeven. Een convent met woonkwaliteit.

Goderickx is gloednieuw maar blijft een 19de-eeuws romantisch ijkpunt in de even romantische Moerstraat. ...

Godshuizerfgoed

Rond de godshuizen groeide in de loop van de tijd een kunstpatrimonium dat tot het 'vast' meubilair van de kapellen en bidplaatsen van deze stichtingen heeft behoord. Het zijn altaren, graf of gedenkstenen, portalen, sculpturen tussen talrijke uitingen van volksdevotie. Het is een veelheid van stukken die door de stichters en andere schenkers aan de godshuizen is geschonken 'ter eeuwige memorie'. Het bekendste voorbeeld is de kapel van het godshuis O.-L.-Vrouw van Blindekens.

Om diefstal en vandalisme te voorkomen is dit typische erfgoed echter tot betere bewaring uit de onbewaakte en vaak vochtige godshuiskapelletjes weggehaald.

Reeds op het einde van de 19de eeuw zijn de meest waardevolle schilderijen en beelden geplaatst in het pas opgerichte museum van de Burgerlijke Godshuizen. Het museum van de 'Hospiezen' was te bewonderen tot na de tweede Wereldoorlog in het oude Kartuizerinnenklooster. Het museum is verdwenen en enkele belangrijke kunstvoorwerpen zijn naar het Memlingmuseum overgebracht. Een groot deel van de collectie wordt bewaard in de reserve van het OCMW.

De meeste bidplaatsen zijn vandaag als mooie maar lege ruimten te bezoeken. Leeg want ook de volksdevotie verdwijnt. De kans bestaat dat de oude functie wordt vergeten.

De kapel van het Goderickx Convent is om die reden opnieuw ingericht. Een suggestie.

De kleine bidruimte, oorspronkelijk groter, heeft zich altijd op deze plek bevonden. Links is de hoger vermelde gedenksteen in de muur ingewerkt. Een altaar is reeds lang verdwenen. Daarom dit nieuwe blad in eik. Erboven was ooit een altaarschilderij met een Aanbidding der Herders te zien. Een schenking van Adriana Rym. Het doek, met haar wapen en 1636 gedateerd, bevindt zich in de OCMW-kunstcollectie.

Op het altaar is een beeldengroepje geplaatst dat in het midden van de vorige eeuw hier ook stond. Het stelt de Heilige Familie voor.

Een robuuste knielbank hoort tot het typische godshuismeubilair. Het originele balusterdeurtje sluit het geheel af.

Hilde De Bruyne
Archivaris OCMW

Kangoeroewoning

Wat is kangoeroewonen ?

Het is een woonvorm overgewaaid uit Scandinavische landen waarbij verschillende generaties in hetzelfde gebouw wonen en elkaar helpen. Het kan gaan om een bejaarde ouder die zelf de gelijkvloerse verdieping betreft waarbij één van de kinderen met het gezin op de bovenverdieping woont, maar ook ouderen en jonge gezinnen die geen familie van elkaar zijn komen hiervoor in aanmerking.

Wie komt hiervoor in aanmerking ?

Voor deze woonvorm zijn verschillende doelgroepen te definiëren. Gedacht kan worden aan jongere familieleden die voor een ouder willen zorgen of ouders met een gehandicapt kind. Men hoeft niet direct familie van elkaar te zijn als er maar een zorgrelatie is tussen de bewoners. Een jonger familielid kan voor haar ouders zorgen maar het is ook denkbaar dat opa en oma voor de kleinkinderen zorgen terwijl de ouders aan het werk zijn.

Wat zijn de voordelen?

Een ouder en jong gezin wonen dan wel onder één dak, maar ze hebben elk hun leef- en woonruimte zodat de privacy gerespecteerd blijft. Maar ze maken onderling wel afspraken over hulpverlening en ondersteuning.

Uit onderzoek is gebleken dat ouderen zich door de zorggarantie veiliger voelen en daardoor minder zorgvraag hebben. Een ander voordeel van de kangoeroewoning is dat behoefte aan en kosten van professionele hulpverlening verminderen doordat een deel van de zorg door mantelzorgers wordt overgenomen. Ten slotte biedt een kangoeroewoning het voordeel dat jong en oud dichtbij elkaar wonen. Hierdoor integreren de ouderen, zitten zij niet alleen met leeftijdsgenoten in een woon- en zorgcentrum, maar bevinden zich ook onder jonge mensen.

Kortom **“iets doen voor elkaar”** is de centrale boodschap: vuilniszakken buitenzetten, boodschappen doen, babysitten, samen koken, helpen waar kan, via bv. interfoon in noodsituaties hulp vragen,...

Het is een tweerichtingsverkeer met structurele voordelen:

De ouderen krijgen de kans om langer thuis te blijven wonen, dit is vaak de specifieke wens van de meeste bejaarden, en jongere gezinnen kunnen beroep doen op iemand in hetzelfde gebouw voor bijv. kinderoppas, ...

Zijn er ook nadelen ?

Heel belangrijk is het maken van goede en duidelijke afspraken tussen de twee partijen. Naast het afsluiten van de huurovereenkomst zullen beide partijen ook een engagementsverklaring dienen te ondertekenen die van kracht blijft zolang de huurovereenkomst loopt.

Wanneer de oudere toch dient opgenomen te worden in een woon- en zorgcentrum of overlijdt zal het belangrijk zijn om samen met het jongere paar een nieuwe bewoner te vinden.

*de restauratie, renovatie & reconstructie**
van het godshuis

GODERICKX CONVENT

Moerstraat 7-9

bouwkundig historische benadering

Een oude dame met wel erg veel facelifts

- Het godshuis "Goderickx Convent" wordt in 1383 gesticht in de Geerwijnstraat door M. Rym en in 1587-1588 verkocht omwille van de vervallen toestand.
- In 1589 wordt het huidige pand aangekocht en aangepast aan de nieuwe functie, het vroegere pand werd hierbij gesloopt.
- In 1615-1634 worden belangrijke verbouwingen doorgevoerd o.l.v. de voogd van het godshuis, F. van (den) Eeckhoudt,
- In 1904 is er een restauratie van het portaal en wordt een Madonnabeeld van de hand van M. D'Hondt opgesteld;
- 1949-1953: "Kunstige Herstelling" naar een ontwerp van architect A. D'Helft (Brugge) voorziet onder meer het toevoegen van een venster in de zijgevel, een derde travee in de voorgevel en van bolkozijnen in het gebouw aan tuinzijde.
- In 1970-1973 tenslotte komt er een harde restauratie, met samenvoeging van de woningen tot grotere entiteiten door architect Piet Viérin. Dit was meteen één van de eerste echte renovaties van het COO patrimonium, prelude tot heel wat dat nog komen zou met de bouwkundige round-up vanaf de 80-tiger jaren.

Waarom een nieuwe renovatie en restauratie?

De restauratie in de prille jaren 70 was een harde restauratie waarbij heel wat witsteen werd vervangen, waarbij de gevels grondig werd opgekuist en ontdaan van de vele lagen witsel en verf. De harde reiniging van dergelijke gevels had door de inwerking van de (veel meer vervuilde) stadslucht in deze periodes meestal een negatief effect, waarbij de baksteen, "getoucheerd" in zijn beschermde buitenste patinelaag, nog sneller ging vervuilen.

Het godshuis bleef ook bij deze verbouwing opgedeeld in een aantal te kleine woninkjes die meestal zeer moeilijk te verhuren bleken bij leegstand.

Met de jaren namen de problemen van tekort aan isolatie, verouderde verwarmingssystemen, vocht, gebrek aan modern sanitair steeds ergere vormen aan en werd besloten het complex nogmaals op te waarderen via een ingrijpende restauratie en interne renovatie.

Chronologie van het vervolg

- Op juni 2000 al stemde de Raad in met het principe van de verbouwing
- In 2002 werd ontwerper Bart Vanooteghem aangesteld als ontwerper
- In 2004 volgde het Ministerieel besluit met de erkenning van het project
- Belangrijk historisch moment: op 29.04.2005 besliste de Raad om in dit project een kangoeroewoning te voorzien in het hoofdgebouw
- Op 5 mei 2006 werden de ontwerpen goedgekeurd
- Op 18 mei 2007 pas werd de stedenbouwkundige vergunning afgeleverd

- Zeven dagen later startte aannemer Calleeuw-Blieck met de werken

Opties inzake restauratie & renovatie

Bart Vanooteghem zou Bart Vanooteghem niet zijn moest er in dit project niet enorm veel aandacht gegaan zijn naar een uiterst kwalitatieve restauratie van dit geschiedkundig zo merkwaardige en architectonisch zo evenwichtig en harmonieus godshuiscomplex.

En het dient gezegd: het ging soms zeer moeilijk, maar aan de aannemer Calleeuw Blicck komt alle lof toe dat hij alles uit de kast heeft gehaald om aan de strenge eisen van de ontwerper te voldoen,

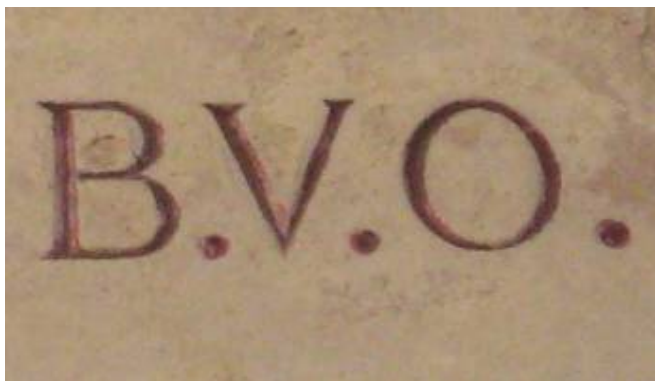
Meer zelfs: de aannemer brak het zelf met zijn eigen handen stante pede weer af als de kwaliteit die zijn stielmannen leverden, voor hem niet voldoende leek.

Uw aandacht dient vooral te gaan naar de volgende accenten:

- *De kwaliteitsvolle gevelrestauratie en het mooie voegwerk*
- *Zeer mooie dakreconstructie met de unieke recuperatietegelpannen, let daarbij vooral op de kwalitatieve afwerking van de kilgoten;*
- *Het harmonieus inpassen van 2 nieuwe raamopeningen in de eindgevel van het hoofdgebouw, waardoor de leefkwaliteit van beide kangoeroewoningen erg toenam*
- *De restauratie van de balkenlagen met de zeer typerende afwerking.*
- *De zorgvuldige restauratie met behoedzame reiniging van de inkomtopgevel met het Mariabeeld*

Tussendoor een formele rechtzetting:

Op de voet van het Mariabeeld in de voorgevel staat de onderstaande vermelding ingekapt. In tegenstelling tot wat de architect – restaurateur (**Bart VanOoteghem**) beweert is dit géén eerbetoon aan zijn adres !

Opties inzake herinrichting en comfort

Van de oorspronkelijke 7 woningen blijven 3 volwaardige woningen over + een gemeenschappelijk zitje (berging);

De kapel werd in ere hersteld, met originele deur en de gedenksteen weer op zijn vroegere plaats;

Woning 7: volledig gelijkvloers

Ruime woonplaats met open volledig ingerichte

Berging aansluitend bij de keuken, waar zich ook de condenserende ketel bevindt

Toilet

Badcel met inloopdouche, lavabomeubel en

Slaapkamer met de authentieke gerestaureerde binnenluikjes

Woning 9/1: alles gelijkvloers

We noemen dit het *zorgbehoevende* deel van de kangoeroewoningen

Ruime woonplaats met uitzicht op de tuin en de straat

Keuken met ontbijtzone, zeer ruime berging

Ruime slaapkamer

Extra's: zolderberging en spinde

Woning 9/2: grote woning gespreid over 1ste verdieping en zolder

1ste verdieping:

We noemen dit het *zorgende* deel van de kangoeroewoningen

Ruime woonplaats met uitzicht op de tuin en de straat

Ruime keuken met berging, sas naar toilet

Zolderverdieping

2 slaapkamers + badkamer met alle nodige accommodaties

Comfort

Dak en vloeren werden zorgvuldig geïsoleerd. Een extra binnenraam werd voorzien voor de raamisolatie.

Alle woningen hebben een aangepaste badkamer met lavabokast, inloopdouche met scherm

De keukens zijn zeer volledig uitgerust tot en met een vaatwas toe (cadeau keukenfirma?)

De verwarming wordt gerealiseerd via zeer veilige en milieuvriendelijke condenserende ketels.

Ook werd (in meer) geopteerd voor een (opnieuw energiezuinige) balansventilatie in alle woningen: gezond wonen betekent immers= ventileren

De woningen hebben op de koer een extra berging;

Cijfers & letters

Wie werkten mee aan deze realisatie?

ontwerper:	Bart Vanooteghem Bilkske 21 Brugge 8000	
OCMW Brugge	Armand Schrauwen:	bouw
	William De Beuckelaere	techniek
	Frieda De Decker:	bouwadministratie
Veiligheidscoördinator:	Servic Security	
kunstige steen:	Pieter Boudens Brugge	
p/1 ruwbouw en afwerking	Calleeuw – Blieck	Monnikenwerve 8 Brugge 8000
p/2 elektriciteit	Bernard Crombez	Steenstraat 57 Kortemark 8610
p/3 sanitair en verwarming	bvba Instatherm	Aardenburgseweg 80 Sint-Kruis

Totale kostprijs?

Perceel 1:	406.023,06
Perceel 2	14.175,62
Perceel 3	<u>44.428,84</u>
Samen	464.627,34

Subsidies?

16.11.2001: ·stad: premie functionele herinrichting principieel goedgekeurd raming : 3.000 euro	
09.03.2007 : Stad: principiële goedkeuring restauratiepremie : 68.308,38 euro	
08.05.2007 : MB subsidiebeslissing p/1 ruwbouw 161.607,60 euro	
Samen	232.915,72

Armand SCHRAUWEN
Architect adviseur

OCMW BRUGGE

PROJECT : GODSHUIS 'GODERICKX CONVENT'

Plan : GELIJKVLOERS

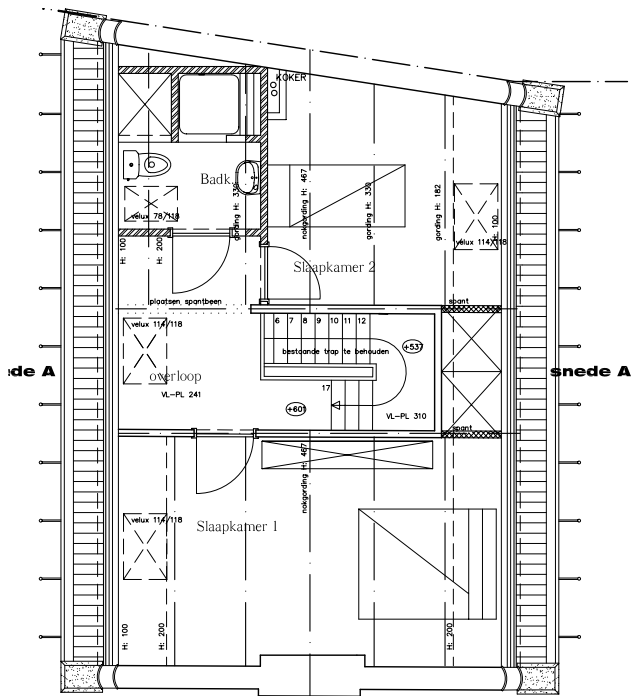
Ligging : Moerstraat 7-9, 8000 Brugge

Architect : B. Vanooteghem

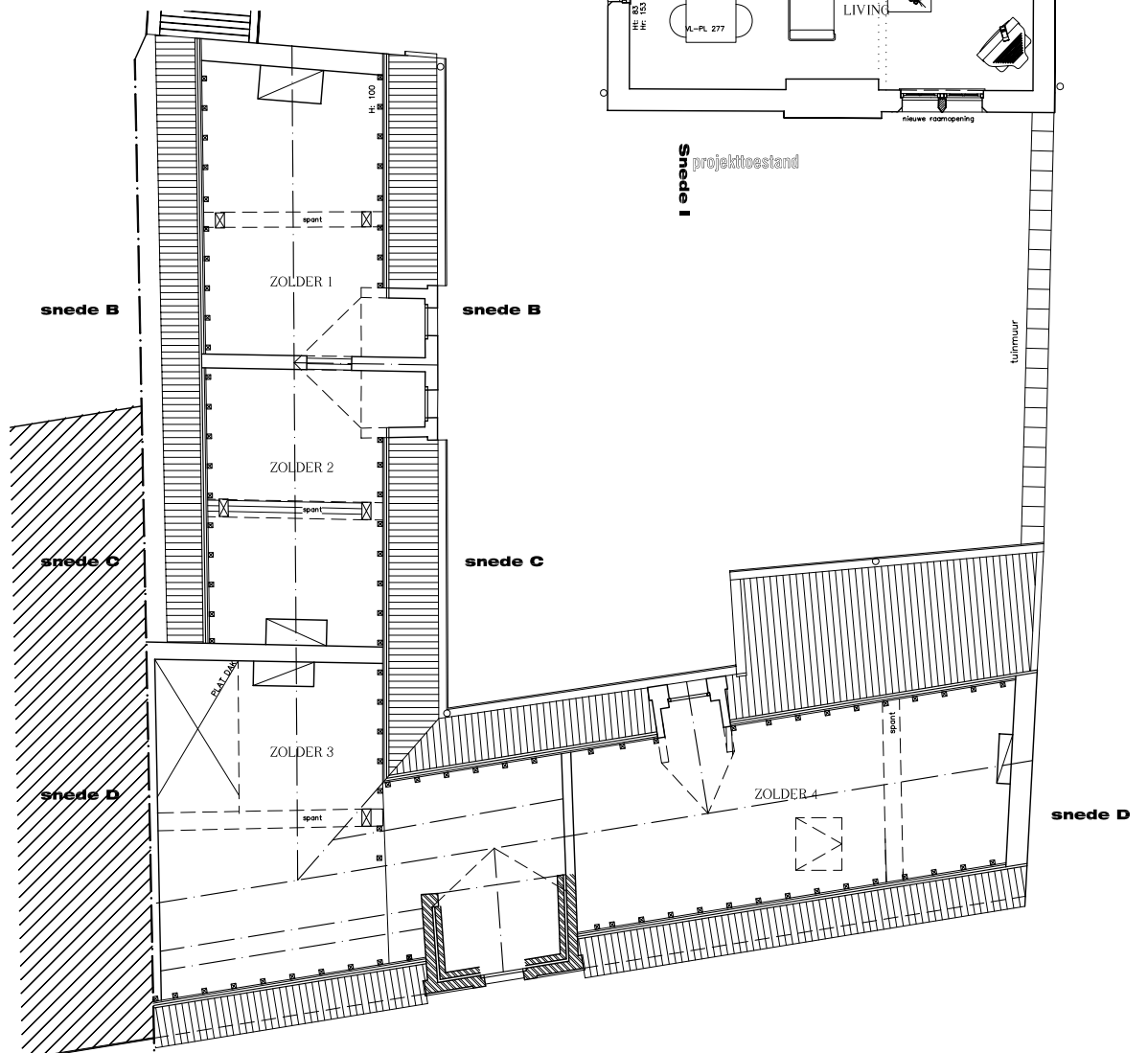
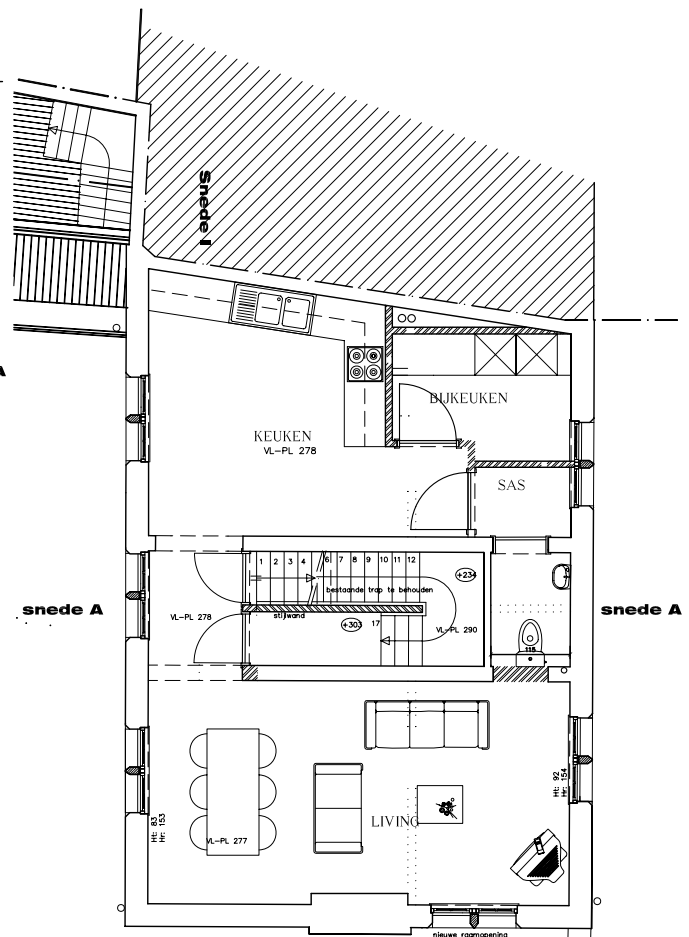
Datum : 13/03/2009

Schaal : 1/100

Plannr. :

ZOLDERVERDIEPING

OCMW BRUGGE

PROJECT : GODSHUIS 'GODERICKX CONVENT'	
Plan : VERDIEPING	Datum : 13/03/2009
Ligging : Moerstraat 7-9, 8000 Brugge	Schaal : 1/100
Architect : B. Vanooteghem	Plannr. :